

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Освітня програма	27287 Соціологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	054 Соціологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	27287
Назва ОП	Соціологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Стадник Альона Георгіївна, Гресь Катерина Володимирівна, Яремчук Сергій Степанович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.01.2023 р. – 12.01.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-34-06/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitno-naukovykh-program
Програма візиту експертної групи	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-34-06/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitno-naukovykh-program

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Соціологія» за спеціальністю 054 Соціологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (далі у цьому звіті - НаУКМА) бере свій початок з 1990-х рр. Нова редакція ОП прийнята восени 2022 р. (для вступників 2023 р.). Реалізація цієї ОП є логічно обґрунтованою частиною цілісного циклу підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Соціологія» (у ЗВО існують освітні програми з соціології першого і третього рівня вищої освіти). Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії НаУКМА. При проектуванні ОП «Соціологія», зокрема при визначенні цілей та програмних результатів навчання забезпечується врахування позицій та потреб стейкхолдерів. Потреба в ОП обумовлена передусім запитом ринку праці, що сприяє подальшому працевлаштуванню здобувачів і враховує тенденції розвитку спеціальності. Система вступних випробувань дозволяє відібрати на програму найбільш мотивованих абітурієнтів. Зміст ОП «Соціологія» та освітні компоненти відповідають об'єкту вивчення та теоретичному змісту предметної області соціології. Менеджмент, допоміжні структури ЗВО і НПП приділяють значну увагу розробці та вдосконаленню процедур впровадження, моніторингу та оновлення ОП та послідовно дотримуються їх, що засвідчено документами ЗВО, результатами опитувань здобувачів та інформацією, отриманою експертною групою на зустрічах. Керівництво ЗВО, НПП, роботодавці, здобувачі, випускники зацікавлені у подальшому розвитку освітньої програми. Вони вносять пропозиції, які враховуються у подальших редакціях ОП. Освітній процес здійснюється прозоро та відкрито, вся необхідна інформація оприлюднена на офіційному сайті. НаУКМА має потужне наукове середовище і значну увагу приділяє міжнародному співробітництву у різних сферах. Низка викладачів мають публікації у виданнях, внесених до авторитетних наукометричних баз, за що мають преміювання. Загалом ОП відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю і критеріям оцінювання якості освітньої програми. Гарант (завідувачка кафедри соціології) та робоча група дотримуються системного підходу до забезпечення нормативних вимог підготовки здобувачів ОП, яка, відтак, має гарні перспективи розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експертна група відзначила низку сильних сторін і позитивних практик ОП: 1. Дієва практична спрямованість ОП «Соціологія»: викладання на ОП професіоналів-практиків, що спеціалізуються на різноманітних дослідженнях, участь здобувачів у міжнародних проєктах, отримання ними досвіду під час спільної діяльності з фахівцями-практиками, забезпечення навчання через дослідження, наявність наукових публікацій у здобувачів, співпраця з роботодавцями (які є викладачами кафедри) тощо. Урахування в змісті ОП тенденцій ринку праці, зокрема спрямованості на підготовку соціологів-практиків, сприяє затребуваності випускників на ринку праці. 2. Включеність ОП в міжнародний контекст, насамперед через використання в навчальному процесі англomовного контенту і зарубіжного досвіду (дипломів, стажувань, проєктів) більшості викладачів ОП, а також через різні форми академічної мобільності. Розвинута співпраця з закордонними університетами. 3. Високий рівень цифровізації освітнього процесу, зокрема функціонування Віртуального навчального середовища НаУКМА (платформа електронного навчання DistEdu); запис на вибіркові дисципліни за допомогою системи автоматизованого запису (САЗ), система документообігу Optima, платформа онлайн-опитування щодо якості освіти, електронний запис у гуртожитки, онлайн консультація психолога тощо. 4. Програма фахового іспиту, яка ставить вищі вимоги щодо вступу порівняно з аналогічними програмами українських ЗВО, зокрема через вимогу підготовки дослідницької пропозиції майбутнього магістерського дослідження, але водночас дозволяє відібрати на програму найбільш вмотивованих і освічених абітурієнтів. 5. Позиціонування академічної доброчесності як принципової моральної цінності та ключового елементу внутрішньої культури Університету. Цей підхід зокрема пропонує боротися не лише з наслідками проявів академічної недоброчесності, а насамперед з причинами їхнього виникнення. Зокрема, застосування творчих завдань та проєктних робіт в якості форм контрольних заходів для більшості навчальних дисциплін, максимально унеможливує прояви академічної недоброчесності, оскільки передбачає унікальність кожної виконаної роботи. 6. У своїй більшості склад групи забезпечення ОП складається зі спеціалістів в галузі тих ОК, які вони забезпечують; вони беруть активну участь у підвищенні кваліфікації та стажуваннях, мають публікаційну активність (зокрема Scopus та Web of Science). При цьому в ЗВО існує реально діюча система преміювання НПП (за публікації у базах Scopus та Web of Science). 7. Розвинута мережа студентської спільноти формує славнозвісний «Дух Могилянки», про який, зокрема, згадували й респонденти в опитуваннях щодо якості навчального процесу. Формування подібного рівня особистісної залученості студентства до життя Університету забезпечує наявність міцного колективу та згуртованої спільноти, що в цілому позитивно впливає на якість освітнього процесу та на внутрішню якість ЗВО загалом.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У процесі акредитаційної експертизи експертна група виявила низку слабких сторін програми (конкретизовані за критеріями звіту), відтак висловлює наступні консультативні рекомендації: 1. Розширювати коло роботодавців, залучених до формування ОП, зокрема таких, які не є одночасно викладачами ОП. Інформацію про роботодавців розмістити на сайті кафедри. 2. Посилити роботу в напрямку визначення і врахування потреб і пропозицій студентів при формуванні ОП, зокрема запровадити формальну практику отримання пропозицій від студентів (у формі, визначеній ЗВО) і залучити до перегляду ОП представників студентського самоврядування (у формі, визначеній ЗВО). 3. Проаналізувати можливість врахування в ОП регіонального контексту та досвіду аналогічних українських

освітніх програм. Зафіксувати це на засіданні кафедри, і в разі позитивного рішення, внести відповідні зміни в ОНП. 4. Робочій групі переглянути контент ОК (передусім 2, 4, 12) щодо оптимізації досягнення ПРН (7, 10, 16, 18), або передбачити забезпечення вищевказаних ПРН іншими / додатковими ОК, оскільки нині низка ПРН ОНП забезпечується окремими темами ОК. 5. Викладачам ОНП варто синхронізувати завдання по різних ОК, щоб реалістично відбивати навантаження студентів і не призводити до перенавантаження. Також рекомендується обговорити перспективи розробки комплексних форм контрольних заходів для можливості перевірки знань студентства відразу з декількох ОК. 6. Недостатньо оновлені переліки рекомендованих джерел у Силабусах / Тематичних робочих планах в частині мови джерела та актуальних посилань. Також рекомендується звернути увагу на присутність російських джерел в переліках рекомендованої літератури до навчальних дисциплін. Рекомендуємо при щорічному перегляді Силабусів та ТРП звертати увагу на зміст оновлення джерельної бази. 7. Академічна кваліфікація окремих викладачів, які задіяні на ОНП, потребує певної доробки в питанні відповідних стажувань / підвищення кваліфікацій та/або наявних публікацій. Рекомендуємо запровадити на ОНП популяризацію цих питань; а також налагодити щорічний моніторинг відповідності НПП ліцензійним вимогам і ОК. 8. Неоприлюднення результатів опитування щодо якості освітнього процесу унеможливує інформування здобувачів про реагування ЗВО на їх побажання. ЕГ рекомендує оприлюднювати результати опитувань на сайті ЗВО (без висвітлювання особистих даних), а також впровадити практику публічної публікації результатів опитувань здобувачів, що стосуються інших аспектів освітнього життя. 9. Відсутність у вільному доступі силабусів ускладнює доступ абітурієнтів як групи стейкхолдерів до повного обсягу інформації про ОНП. Рекомендується розглянути питання розміщення силабусів у вільному доступі, зважаючи на наявну в ЗВО дискусію щодо питання порушення авторських прав при розміщенні напрацювань викладачів у відкритому доступі.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП «Соціологія» розроблена відповідно до «Методичних рекомендацій з розроблення освітніх / освітньо-наукових програм I-III рівнів вищої освіти в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>) Метою ОНП «Соціологія» визначена «Фахова підготовка здобувачів вищої освіти в галузі соціології, формування поглиблених спеціалізованих знань, здатності до дослідницької, консультативної та організаційної (менеджерської) діяльності, що базуються на навичках роботи з сучасними соціологічними методами та новими цифровими технологіями збору та аналізу даних в соціальних науках та в міждисциплінарних контекстах». Відтак вона є чіткою і відповідає місії та стратегії ЗВО, що визначені у низці документів: «Статут НаУКМА» (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/13-zahalni-normatyvni-dokumenty), «Стратегія розвитку НаУКМА на 2015-2025 рр» (<https://bit.ly/3PleoTl>). Зокрема, у п.4.3. Статуту вказано, що метою освітньої діяльності є забезпечення високої якості освітнього процесу для надання особам, які навчаються, знань, умінь та навичок на рівні найкращих світових стандартів відповідно до потреб суспільства та ринку, формування високоосвіченої людини, громадянина і фахівця, сприяння громадянській та професійній самореалізації викладачів і студентів. Серед особливостей ОНП можна виділити: 1) наголос на емпіричній складовій і практичних навичках проведення соціальних досліджень, тобто поглиблене вивчення методів збору, обробки та аналізу соціальних даних, зокрема цифрових технологій; 2) посилені інтернаціоналізація (міжнародне співробітництво), яка передусім полягає в домінуванні англomовного контенту; залученні до викладання осіб, які отримали дипломи, стажувалися, працювали, здійснювали проекти в західних ЗВО; високий рівень зарубіжної академічної мобільності викладачів і студентів; зарубіжні публікації і грантові проекти; 3) співпраця з Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС), яка полягає в доступі до баз даних і залученні до практичної діяльності.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі і програмні результати навчання ОНП визначаються з урахуванням позицій і потреб стейкхолдерів. На зустрічі з академічним персоналом було з'ясовано, що викладачі і роботодавці (більшість з яких є одночасно викладачами ОНП) щорічно працюють над оновленням ОНП і восени приймають обговорюють ОНП і приймають зміни. Зокрема, у липні 2020 р. було взято курс на оновлення ОНП, для чого восени було проведено опитування студентів і

випускників. Далі, 27.11.2020 р. на засіданні кафедри соціології (протокол № 8) відбулось обговорення пропозицій щодо змін у навчальному плані, внаслідок чого були внесені зміни в нормативний і вибірковий блоки. Після прийняття у січні 2021 р. Стандарту спеціальності (магістерського) ОНП була оновлена і затверджена в установленому порядку (протокол засідання кафедри соціології № 3 від 12.02.2021 р., протокол Вченої ради ФНСТ НАУКМА № 4 від 12.03.2021 р.). Надалі, 18.11.2021 р. на засіданні кафедри соціології (протокол №12) були заслухані пропозиції щодо змін у навчальному плані і ухвалені відповідні зміни, а 14.01.2022 р. на засіданні кафедри соціології (протокол № 2) навчальний план ОНП був приведений у відповідність до вимог наказу НАУКМА № 299 (червень 2021 р.). Влітку 2022 р. на сайті ЗВО було розміщено проєкт останньої редакції ОНП (chrome-extension://efaidnbmninnkpcjpcglclefindmkaj/https://www.ukma.edu.ua/dmdocuments/ONP_MP_SOCIOLOGY_20_06_2022.pdf) з коментарем «Відгуки, зауваження й пропозиції просимо надсилати гарантові ОНП або заповнити форму до 1 вересня 2022 р.». Також гарантом були проведені консультації з випускниками 2022 р. Після цього пропозиції різних стейкхолдерів (у формі зведеної таблиці: 4 – від викладачів і 4 – від випускників) були обговорені на засіданні кафедри соціології (протокол № 15 від 09.11.22 р.). Всі вони були враховані повністю або частково: академічної спільноти – переглянуто обсяг і наповнення нормативних курсів, введено нові дисципліни як онлайн-модулі для віртуальної міжнародної мобільності; здобувачів / випускників - скориговано змістовне наповнення дисциплін для формування здатності кількісного аналізу даних; переглянуто обсяг і наповнення нормативних курсів; збільшено практичну складову навчання. При цьому під час зустрічі зі студентами було з'ясовано, що вони не залучалися до окремих зустрічей з метою обговорення ОНП, але висловлювали свої пропозиції гаранту і викладачам у процесі неформального спілкування. Представники студентського самоврядування вказали, що не мають практики залучення до обговорень освітніх програм.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОНП відбиває тенденції розвитку спеціальності «Соціологія» та ринку праці, позаяк цілі та програмні результати навчання передусім відповідають вимогам щодо працевлаштування випускників, зафіксованих у відповідному Стандарті вищої освіти, а саме «Працевлаштування на посадах, пов'язаних з отриманням, обробкою, аналізом та застосуванням соціологічної інформації». Іншими словами, мова йде про соціологів-дослідників і соціологів-аналітиків. Моніторинг ринку праці засвідчив попит на фахівців з кількісних методів аналізу даних і комп'ютерне моделювання, внаслідок чого в ОНП була включена низка ОК, які надають відповідні компетентності. На зустрічі з випускниками і роботодавцями було з'ясовано, що освітні компоненти ОНП повністю відповідають вимогам ринку праці, як в практичній, так і в теоретичній площині. ОНП враховує галузевий контекст, оскільки спрямована на підготовку фахівців з дата-аналітичними навичками, які можуть працювати у різних сферах, як в Україні, так і за кордоном. При цьому, низка ОК присвячені дослідженню структури і трансформацій українського суспільства. За поясненнями від гаранта було з'ясовано, що ОНП орієнтована на макро-підхід і загальнонаціональний рівень аналізу, а певний регіональний контекст представлений в ОНП через окремі вибіркові дисципліни, зокрема урбаністику (викладач А.Плешкановська). Під час проведення виїзної експертизи з гарантом були уточнені відомості щодо урахування досвіду аналогічних вітчизняних і зарубіжних програм, зокрема вона була розроблена з урахуванням досвіду програм магістерського рівня в зарубіжних дослідницьких університетах. Гарант вказала, що аналізувалися передусім програми Texas A&M University (TX, USA) і Elmhurst University (IL, Chicago, USA). Інформація про врахування досвіду деяких українських ЗВО, яка міститься у Відомостях про самооцінювання, була пояснена технічною помилкою.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 054 «Соціологія» для другого (магістерського) рівня затверджений Наказом МОН України № 14 від 05.01.2021 р. Основні параметри ОНП, як от терміни навчання, відповідні цикли ОК, форма атестації, компетентності, результати навчання, відповідають Стандарту. При цьому, 6 загальних компетентностей ОНП ідентичні Стандарту (100%); серед 17 спеціальних (фахових) компетентностей 10 ідентичні Стандарту (100%), а 7 – визначені окремо ОНП; серед 21 програмного результату навчання 11 ідентичні Стандарту (100%), а 10 – визначені окремо ОНП. Відповідно до Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП і Матриці забезпечення програмних результатів навчання компонентами ОНП всі компетентності і програмні результати ОНП досягаються за допомогою обов'язкових освітніх компонентів ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Зв'язок ОНП з роботодавцями (передусім, КМІС та іншими дослідницькими організаціями) і залучення їх до навчального процесу, передусім у ролі викладачів. 2. Урахування в змісті ОНП тенденцій ринку праці, зокрема спрямованості на підготовку соціологів-практиків, знавців емпіричних методів проведення соціальних досліджень, що сприяє працевлаштуванню випускників та їх затребуваності на ринку праці. 3. Включеність ОНП в міжнародний контекст, насамперед через використання в навчальному процесі англomовного контенту (у списках джерел) і зарубіжного досвіду (дипломів, стажувань, проєктів) більшості викладачів ОНП, а також через різні форми академічної мобільності (про що більш детально у підкритерії 3.3).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендовано: 1. Поповнювати коло роботодавців, залучених до формування ОНП, зокрема таких, які не є одночасно викладачами ОНП. Інформацію про роботодавців розмістити на сайті кафедри. 2. Посилити роботу в напрямку визначення і врахування потреб і пропозицій студентів при формуванні ОНП, зокрема запровадити формальну практику отримання пропозицій від студентів (у формі, визначеній ЗВО) і залучити до перегляду ОНП представників студентського самоврядування (у формі, визначеній ЗВО). 3. Проаналізувати (на засіданні робочої групи чи засіданні кафедри) можливість врахування в ОНП регіонального контексту та досвіду аналогічних українських освітніх програм. Зафіксувати це на засіданні кафедри, і в разі позитивного рішення, внести відповідні зміни в ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП загалом відповідає вимогам критерію 1. Підкритерій 1.1. повністю відповідає вимогам, оскільки освітня програма має чіткі цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО, що аргументовано у відповідному підкритерії. Підкритерій 1.2. частково відповідає вимогам - цілі і ПРН визначаються з урахуванням позицій стейкхолдерів, але на зустрічах було з'ясовано, що до оновлення ОНП не залучалися представники студентського самоврядування, що детальніше описане у відповідному підкритерії. Підкритерій 1.3. частково відповідає вимогам, позаяк ОНП формується з урахуванням розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту, а також досвіду аналогічних іноземних програм, але не враховується регіональний контекст і досвід аналогічних українських програм, що конкретизоване у цьому підкритерії. Підкритерій 1.4. повністю відповідає вимогам, ОНП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, за допомогою обов'язкових ОК, що більш детально верифіковане у підкритерії.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП – 120 кредитів, що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти і відповідного Стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має чітку структуру, представлену логічно-структурною схемою. Освітні компоненти ОНП складають взаємопов'язану систему і в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей і результатів навчання. 10 з 13 обов'язкових ОК представлені протягом першого року навчання і мають логічні взаємозв'язки. Вибіркові дисципліни (переважно на другому році навчання) формують кумулятивні треки, які спрямовані на спеціалізацію і різнобічний розвиток здобувачів. При цьому варто зауважити, що низка результатів навчання забезпечуються за рахунок окремих тем одного-двох освітніх компонентів, зокрема ПР07 (Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей) забезпечується лише окремими темами ОК 2 (Вступ до емпіричного аналізу в соціальних науках); ПР10 (Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти) – темами ОК 2 (Вступ до емпіричного аналізу в соціальних науках) і ОК 4 (Дослідницький семінар з

соціальних трансформацій); ПР16 (Володіти принципами ефективного менеджменту соціальних даних) – темами ОК 2 (Вступ до емпіричного аналізу в соціальних науках); ПР18 (Розуміти характер зв'язків та механізми взаємодії між соціальною екологією та наслідками в різних аспектах життєдіяльності індивідів) – темами ОК 4 (Дослідницький семінар з соціальних трансформацій) і ОК 12 (Виробнича практика). Зокрема, ПР10 (Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти) представлений в освітніх компонентах темами (відповідно до робочих програм), які стосуються аналізу освітніх систем, а не конкретно методів викладання соціологічних дисциплін. небезпека такої ситуації полягає в тому, що зміна тематичного плану ОК потенційно може призвести до недосягнення заявлених цілей і ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності «Соціологія». Більшість дисциплін нормативного блоку присвячені емпіричній соціології, які спрямовані на підготовку соціолога-аналітика (дослідника) в різних сферах: Вступ до емпіричного аналізу в соціальних науках, Дослідницький дизайн та методологія наукових досліджень, Поглиблені кількісні методи в соціальних дослідженнях, Поглиблені якісні методи в соціологічних дослідженнях, Сучасна теорія в емпіричних дослідженнях, Вибіркові методи у соціологічних дослідженнях. Крім цього, низка дисциплін - Дослідницький семінар з соціальних трансформацій, Сучасний класовий та стратифікаційний аналіз, Моделювання та прогнозування соціальних процесів, стосуються вивчення соціальних структур та організацій. Більша частина вибірових дисциплін - професійно і практично орієнтовані.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вибір здобувачами дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Ця можливість базується на низці нормативних документів ЗВО: Положення про організацію освітнього процесу (2021 р.), Порядок проведення запису на вибіркові дисципліни за допомогою САЗ (2018 р.), Положення про сертифікатні програми в НаУКМА (2021 р.) (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>) Обсяг вибірового блоку ОНП складає 35 кредитів (29%) і поділяється на 2 блоки: (1) дисципліни професійної та практичної підготовки (23 кредити) і дисципліни вільного вибору студента (12 кредитів). Студентам пропонується на вибір понад 30 професійно орієнтованих дисциплін і широкий перелік курсів інших кафедр для вільного вибору. Запис здобувачів на вибіркові дисципліни, формування індивідуального навчального плану, запис у групи та корекція індивідуального навчального плану здійснюється на кожен навчальний рік за допомогою системи автоматизованого запису (САЗ). САЗ дозволяє здобувачеві записатися на вибіркові дисципліни, що пропонуються факультетами та кафедрами. Доступ до системи потребує логіна і паролю (інструкція для входу: <http://bit.ly/3Vr08XS>), але каталог курсів можна переглянути за відкритим посиланням (<http://bit.ly/3F1raSo>). Цей каталог містить анотації курсів (силабуси не підлягають публічному оприлюдненню). Формування груп здійснюється спеціалістами деканату після отримання результатів запису студентів на вибіркові дисципліни в САЗ (<https://my.ukma.edu.ua/profile>). Списки груп деканат пересилає методисту кафедри, який(а) розсилає списки груп кожному викладачу. На зустрічах зі студентами і випускниками з'ясовано, що вони задоволені як процедурою вибору дисциплін, так і їхнім контентом, що дозволяє задовольнити різноманітні освітні потреби.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів регламентується Положенням про практику в НаУКМА (2011 р.) (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>). Відповідно до графіку навчального процесу здобувачі ОНП проходять виробничу практику (ОК 12; обсяг – 9 кредитів, 28 тижнів, 4 тижневі години в II семестрі і 6 тижневих годин у Під семестрі) і переддипломну практику (ОК 11. Науково-дослідний практикум, обсяг – 3 кредити). Змістове наповнення практики регламентоване Програмою практики, затвердженою кафедрою соціології. За поясненнями гаранта, провідною базою практики виступає кафедра, хоча низка здобувачів проходили практику в інших організаціях (КМІС, україно-швейцарський проект з розвитку медичної освіти, «АС НІЛЬСЕН ЮКРЕЙН», Бюро Маркетингових Технологій, Consumer and Business Research, Філія «Саачі енд Саачі» Дочірнього підприємства «ССМ»). З базами практик немає укладених договорів, що пояснюється гарантом карантинними обмеженнями. Опрацювання звітів про проходження практик засвідчило високий рівень формування професійних компетентностей здобувачів. На зустрічах було з'ясовано, що здобувачі задоволені рівнем набуття вмінь під час проходження практик, а низка студентів отримали пропозиції працевлаштування від роботодавців після проходження практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Соціальні навички формуються на таких ОК, як «Англійська мова», «Виробнича практика» та на вибіркових курсах. Зустрічі зі здобувачами і випускниками засвідчили доволі високий рівень соціальних навичок. Зокрема роботодавці під час зустрічі відзначали такі якості, притаманні здобувачам та випускникам ОНП, як ініціативність, відповідальність, креативність та самостійність в ухваленні рішень. При цьому, на зустрічі з роботодавцями прозвучала теза про те, що здобувачі переважно є дослідниками-індивідуалістами, а не командними гравцями.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю «Соціологія» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Методичних вимог до структури та змісту навчальних планів в НаУКМА (2021 р.) (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>) обсяг 1 кредиту ЄКТС дорівнює 30 год., з яких 1/3 це аудиторні години, а 2/3 – самостійна робота. Тижневе аудиторне навантаження не перевищує 18 годин. При цьому, лекції складають до 10% аудиторного навантаження, більшість аудиторних занять – це семінари і практичні заняття. Розподіл годин за тижнями і видами робіт наведено в навчальному плані і робочих програмах (РТП) навчальних дисциплін, а також представлений у розкладі занять. Водночас здобувачі на зустрічі скаржились на великий обсяг завдань / проєктів, які вони мають одночасно виконувати з різних дисциплін, що, своєю чергою, призводить до перенавантаження і психологічного “вигорання”.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів ОНП за дуальною формою не здійснюється. При цьому в ЗВО розробено Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у НаУКМА (2020 р.) <https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info> На зустрічі з роботодавцями пропозиція про можливість організації дуальної освіти наразі не знайшла підтримки.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Запис на вибіркові дисципліни здійснюється за допомогою системи автоматизованого запису (САЗ).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендовано: 1. Робочій групі переглянути контент освітніх компонентів (передусім 2, 4, 12) щодо оптимізації досягнення програмних результатів навчання (7, 10, 16, 18), або передбачити забезпечення вищевказаних ПРН іншими / додатковими ОК, оскільки нині низка ПРН ОНП забезпечується окремими темами. Звертаємо особливу увагу на забезпечення ПР10 (Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти), який нині представлений в освітніх компонентах темами, які стосуються аналізу освітніх систем, а не конкретно методів викладання соціологічних дисциплін. Тому пропонуємо розглянути на засіданні кафедри питання щодо запровадження окремого ОК педагогічного спрямування, який стосується саме методів викладання. 2. Укласти з договорами з базами практик, оскільки нині формально базою практики визнано НаУКМА, але більшість студентів проходять практику на інших базах, що передусім обумовлено ковідом і війною. Також варто розмістити ці договори на сайті кафедри, що має сприяти профорієнтації абітурієнтів. 3. Посилити набуття здобувачами соціальних навичок командної роботи. Для цього викладачі ОНП мають обговорити це питання на засіданні кафедри і визначити прийнятні засоби, як-от окремі теми обов'язкових ОК, окремі вибіркові ОК, форми і методи, що використовуються в освітньому процесі. 4. Викладачам ОНП варто синхронізувати завдання по різних освітніх компонентах, щоб реалістично відбивати реальне навантаження студентів і не призводити до перенавантаження, психологічного “вигорання” і демотивації. Відповідальність за це несе гарант ОНП (завідувачка кафедри), яка

спільно з академічним персоналом має виробити систему, при якій студенти будуть засвідчувати (через опитування) задоволеність обсягами фактичного навантаження.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП загалом відповідає вимогам критерію 2. Підкритерій 2.1. цілком відповідає вимогам, оскільки обсяг ОНП відповідає нормативним документам і стандарту вищої освіти. Підкритерій 2.2. частково відповідає вимогам, позаяк освітні компоненти ОНП складають взаємопов'язану систему і в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей і результатів навчання, але низка ПРН забезпечується окремими темами ОК, що конкретизоване в цьому підкритерії. Підкритерій 2.3. повністю відповідає вимогам, оскільки зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності, що аргументовано в підкритерії. Підкритерій 2.4. повністю відповідає вимогам, бо ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір дисциплін, при цьому дотриманні нормативні вимоги щодо обсягу вибіркового компоненту і діє електронна процедура запису. Підкритерій 2.5. частково відповідає вимогам, позаяк програма передбачає практичну підготовку, яка сприяє подальшій професійній діяльності, але з базами практик наразі не укладені договори. Підкритерій 2.6. частково відповідає вимогам, оскільки ОНП передбачає набуття соціальних навичок, яка реалізується через низку ОК, але роботодавці відзначають нестачу у здобувачів соціальних навичок командної роботи. Підкритерій 2.7. повністю відповідає вимогам, позаяк професійний стандарт за спеціальністю «Соціологія» відсутній. Підкритерій 2.8. частково відповідає вимогам, оскільки обсяг ОНП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, що аргументовано у відповідному підкритерії, але наявне перевантаження студентів завданнями, які вони виконують в межах самостійної роботи. Підкритерій 2.9. цілком відповідає вимогам, бо підготовка здобувачів ОНП за дуальною формою не здійснюється і наразі не планується.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до КМА оприлюднені на веб-порталі ЗВО (<https://vstup.ukma.edu.ua/official-documents/admission-rules>). Також оприлюднена інформація щодо різноманітних аспектів вступу на магістратуру загалом (<https://vstup.ukma.edu.ua/master-degree>) і на ОНП «Соціологія», зокрема (<https://vstup.ukma.edu.ua/education-program-info?ep-id=64>). Правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Відповідно до п.1.11. Статуту «Наукова та освітня діяльність в НаУКМА здійснюється українською й англійською мовами та у відповідності до ст. 48 Закону України «Про вищу освіту». Це передбачає підвищені вимоги до абітурієнтів щодо володіння англійською мовою, навіть якщо перевірка рівня володіння не передбачена правилами прийому. На вступній кампанії 2022 р. ліцензований обсяг ОНП «Соціологія» складав 13 місць, обсяг держзамовлення – 9 місць, подано – 17 заяв, зараховано – 8 осіб (<https://konkurs.ukma.edu.ua/#2022/spec/998505>). За інформацією від гаранта ОНП, для популяризації програми крім нового вебсайту, інстаграму кафедри та відео інтерв'ю з випускниками, кафедра отримала стипендію 200 євро по гранту від DAAD для магістрантів соціології (на конкурсній основі).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливістю вступу на ОНП є проходження фахового вступного випробування, мета якого – з'ясувати рівень професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових соціологічних дисциплін і визначити їх готовність до засвоєння відповідної ОНП. Програма фахового вступного випробування (<https://vstup.ukma.edu.ua/entrance-examination-program?level=MASTER>) передбачає, що саме випробування проводиться дистанційно і складається з двох частин: (1) онлайн-тестування (30 завдань закритого формату з методології і методів соціологічних досліджень та методів аналізу даних); (2) онлайн-співбесіди на основі попередньо надісланої дослідницької пропозиції майбутнього магістерського дослідження, що передбачає поглиблену підготовку з методології написання дослідницьких робіт. Вона готується за певними вимогами і подається одночасно з електронною реєстрацією. При оцінюванні комісія враховує практичну можливість здійснення заявлених проектів під керівництвом одного з викладачів кафедри.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регулюється нормативними документами ЗВО, які є чіткими і зрозумілими (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>): Положенням про організацію освітнього процесу (2021 р.), Положення про критерії оцінювання знань здобувачів освіти в НаУКМА (2021 р.), Положення про порядок участі у програмах внутрішньої і міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти НаУКМА (2020 р.). Загальна інформація про програми мобільності та супутні документи розміщені на сторінці міжнародного відділу НаУКМА (National University Kyiv-Mohyla Academy - INTERNATIONAL OFFICE (ukma.edu.ua)). Кафедра соціології активно підтримує здобувачів, які обирають закордонні стажування за програмою міжнародної академічної мобільності. Відтак здобувачі кафедри є одними з найбільш активних користувачів академічної мобільності. За останніх 5 років понад 10 здобувачів пройшли міжнародне стажування (аудиторно чи дистанційно): у 2018 р. – 1 особа (Лундський університет, Швеція), 2019 р. – 3 особи (Університет Люм'єр Ліон, Франція; Карловий університет, Чехія; Університет Торонто, Канада), 2020 р. – 1 особа (Університет Глазго, Вел. Британія), 2022 р. – 6 осіб у 3-х ЗВО (Тартуський університет, Естонія; Університет Глазго, Вел. Британія; Університет прикладних наук (Берлін, Німеччина). Низка копій сертифікатів надана експертній групі як відповідь на запит. 22 березня 2022 р. був затверджений Тимчасовий спрощений порядок оформлення академічної мобільності здобувачів освіти НаУКМА та визнання у НаУКМА результатів навчання, здобутих через неформальну та інформальну освіту, в умовах воєнного стану (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>), який послаблює певні вимоги на період воєнного стану, зокрема щодо необхідного рейтингу у 80 балів для академічної мобільності. З жовтня 2022 р. здобувачі ОНП мають додаткову можливість віртуальної мобільності та п'яти стипендій для студентів на відповідних МП-1 та МП-2 як щомісячну стипендіальну підтримку (у розмірі 200 євро) завдяки спільній ініціативі проєкту «LION. Digital Learning EnvIrONments», який ОНП Соціологія (НаУКМА) веде разом з магістерською програмою з Visual and Media Anthropology (Університет прикладних наук з комунікацій, медіа та менеджменту, Берлін Німеччина). За попередніми результатами роботи, що триває з літа 2022 р., колективи робочих груп з обох сторін (координатор доц. Мальцева К.С.) у листопаді 2022 р. подали спільну заявку на грант «Ukraine digital: Ensuring academic success in times of crisis (2023)». За умови успішного аплікування, це поглиблення співпраці передбачатиме не лише освітню, але і дослідницьку діяльність, в яку будуть залучені як викладачі, так і магістранти, які бажають вивчати комп'ютеризований аналіз даних та етнографію. На зустрічі зі здобувачами висловлена задоволеність від можливостей академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені і доступні на сайті ЗВО чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті - Положення про порядок та процедури визнання в НаУКМА результатів навчання, здобутих через неформальну або інформальну освіту (2020 р.) (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>). Згідно п.2.3. цього Положення, обсяг визнаних результатів навчання, добутих у неформальній / інформальній освіті на ОНП рівня «магістр» не може перевищувати 6 кредитів від загальної кількості. Практика застосування цих правил за ОНП «Соціологія» наразі відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Програма фахового іспиту, яка є складовою вступного відбору, ставить вищі вимоги щодо вступу порівняно з аналогічними програмами українських ЗВО, зокрема через вимогу підготовки дослідницької пропозиції майбутнього магістерського дослідження. Але водночас це дозволяє відібрати на програму найбільш мотивованих і освічених абітурієнтів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутні

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП загалом відповідає вимогам критерію 3. Підкритерій 3.1. цілком відповідає вимогам, позаяк правила прийому на навчання за ОНП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті НаУКМА, що детально аргументовано у відповідному підкритерії. Підкритерій 3.2. повністю відповідає вимогам, оскільки враховує особливості ОНП, зокрема акцент на емпіричну складову програми і високий рівень аналітичний здібностей, які перевіряються на тестуванні і співбесіді фахового іспиту. Підкритерій 3.3. повністю відповідає вимогам, тому що визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, ці правила є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації ОНП, що конкретизовано у відповідному підкритерії, зокрема через інформацію про академічну мобільність здобувачів. Підкритерій 3.4. частково відповідає вимогам, оскільки визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу, що підтверджено відповідними документами ЗВО, але наразі відсутні приклади реалізації визнання здобутків студентів ОНП, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» регулюється Положенням «Про організацію освітнього процесу у НаУКМА» (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu?start=10) та Положенням «Про дистанційне навчання в НаУКМА» (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu?start=5). Форми та методи викладання та навчання в межах заявленої освітньо-наукової програми сприяють досягненню у ОНП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Студентоцентрований підхід посилює роль здобувача вищої освіти як самостійного учасника освітнього процесу та партнера викладача, що зумовлює дружню та довірчу атмосферу між студентами та викладачами, це підтвердили студенти у ході зустрічі. На зустрічі з викладачами було зазначено, що вони використовують як традиційні методи у своїй роботі, так і інноваційні, останнім часом за допомогою інформаційних технологій (через пандемію, потім військовий стан, приблизно останні 3 роки магістри навчаються зокрема на дистанційній формі). Також було зазначено, що НПП використовують у своїй роботі наступне програмне забезпечення: SPSS, ЮСІНЕТ, Excel, R тощо. Також на зустрічі з НПП, М. Винницький зазначив про тісну співпрацю з університетом Глазго (спільна міжнародна програма обміну студентів та перейняття досвіду НПП). Центр якості освіти пропонує курси підвищення кваліфікації, зокрема програма «Рівні», де можна обговорити кращі практики викладання, також є загально-університетське взаємо-відвідування (тобто різні кафедри можуть відвідувати заняття). Т. Марценюк зазначила про щорічну конференцію з педагогічної майстерності (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/quality-edu>), де викладачі мають змогу виступати та ділитись власним досвідом. Центр електронної освіти надає курси щодо використання різноманітних онлайн-платформ та ресурсів для викладання (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/resursi/388-tsentr-elektronnoi-osvity>). У ЗВО здійснюється щосеместрове опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності якістю освітнім процесом. Зокрема, на зустрічах було зазначено, що кожного семестру проводиться опитування щодо задоволеності здобувачем навчальним курсом, якістю викладання та професіоналізмом викладачів, дане опитування студент може пройти через особистий кабінет у Віртуальному середовищі (<https://qa.ukma.edu.ua>). Також ЕГ отримала частину результатів опитування студентів (дод. докази). Також, на зустрічі з НПП було зазначено, що окремі викладачі проводять опитування щодо своїх курсів (актуальність інформації, якість курсу тощо).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Учасникам освітнього процесу надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Здобувачі вищої освіти мають змогу ознайомитися з усіма зазначеними компонентами на сайті кафедри соціології НаУКМА (<https://web.ukma.edu.ua/index.php/uk/osvita/faculties/fsnst/sociologyl>). Також у ЗВО працює Віртуальне середовище НаУКМА (<https://distedu.ukma.edu.ua/login/index.php>), де у кожного студента є доступ до особистого електронного кабінету. Віртуальне навчальне середовище, яке заклад запровадив в роботу задовго до впровадження дистанційної форми навчання, полегшило здобувачам можливість адаптуватися до сучасних реалій вищої освіти. ВНС надає здобувачам інформацію щодо всіх компонентів освітньої програми, моніторингу власної успішності через електронні журнали. Інформація у Віртуальному навчальному середовищі постійно оновлюється. Все вищезазначене підтвердили здобувачі під час відповідної зустрічі. Також на запит ЕГ під час резервної зустрічі було показано наповнення курсів, які знаходяться у Віртуальному кабінеті ЗВО

(<https://distedu.ukma.edu.ua/login/index.php>). Там, зазвичай, розміщуються конспекти лекцій, презентації, запитання до іспиту, контрольні роботи, завдання на семінарські заняття та самостійну роботу з усіх дисциплін, які веде викладач. Виставляються поточні та підсумкові оцінки студентам, які вони можуть бачити у своїх власних кабінетах. Студенти на зустрічі зазначили, що усю актуальну інформацію отримують від викладачів на перших заняттях у формі усних повідомлень. Також студенти мають можливість на початку навчального року зустрітися з представниками бібліотеки, міжнародного відділу задля інформування щодо навчального процесу та можливостей міжнародної мобільності. Аналіз Силабусів та Тематичних робочих планів НД 2022 р. свідчить про те, що в них достатньо доступно та зрозуміло представлено систему і розписано критерії оцінювання. Втім Силабуси та Тематичні робочі плани НД містять застарілу базу рекомендованих джерел (наприклад такі ТМП: Вступ до емпіричного аналізу в соціальних науках; Дослідницький дизайн та методологія наукових досліджень; Поглиблені кількісні методи в соціальних дослідженнях та інші) та багато російських джерел (наприклад такі ТМП: Поглиблені кількісні методи в соціальних дослідженнях; Поглиблені якісні методи в соціологічних дослідженнях; Особистість в умовах соціальних трансформацій та інші). Також, Тематичні робочі плани, які були надані ЕГ оформлені за різними шаблонами, хоча в документах НаУКМА є положення, яке регламентує оформлення цих документів (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu?start=25).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Зважаючи на практичну спрямованість ОНП «Соціологія» поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОП відбувається за кількома напрямками: По-перше, при вступі на ОНП абітурієнт повинен захистити дослідницьку пропозицію свого майбутнього магістерського дослідження, що каже про доволі високу планку практичної складової вже при вступі на ОНП. По-друге, протягом вивчення низки дисциплін, зокрема «Поглиблені якісні методи в соціологічних дослідженнях»; «Дослідницький дизайн та методологія наукових досліджень»; «Вибірка в соціальних науках» тощо. Студенти та випускники під час зустрічі з акцентували увагу саме на практичній складовій ОНП. По-третє, на базі ЗВО функціонує Школа політичної аналітики (<https://spa.ukma.edu.ua>) задля залучення студентів на оплатні стажування або практику (проведення емпіричних досліджень). Також, на зустрічі з НПП А. Осипчук зазначила, що викладає курс UA Digital в університеті Гіссена та залучала 2 студентки як своїх асистентів, що сприяло отриманню практичного досвіду. По-четверте, на базі НаУКМА функціонує Київський міжнародний інститут соціології (<https://kiis.com.ua>), де студенти мають можливість проходити практику безпосередньо в одній з ведучих соціологічних компаній України. Також, НПП, які забезпечують викладання дисциплін є професіоналами-практиками та потенційними роботодавцями, що безперечно посилює практичну складову ОНП. По-п'яте, студенти беруть участь у всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт (Щорічному конкурсі дослідницьких робіт імені Ігоря Ткаченка, щорічний конкурс дослідницьких робіт від НаУКМА та Kantar Україна та Іменного фонду Ігоря Ткаченка), міжнародних науково-практичних конференціях, міжнародних семінарах (MA seminar in Social Transformations, Bridging Innovations, Health and Societies: Educational capacity building in the Eastern European Neighbouring Areas) (дод. докази).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень та сучасних практик у соціології. Кожен з викладачів оновлює зміст робочої програми згідно з навчальним планом на основі Положення «Про затвердження документів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін в НаУКМА» (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu?start=25), оновлений Силабус або Робочій тематичний план затверджується на засіданнях кафедри. Відповідно до університетського положення, Силабуси та ТРП повинні оновлюватися щорічно. Оновлення здійснюється на основі досвіду закордонних та вітчизняних партнерів (Київського національного університету імені Тараса Шевченка, University of California Riverside, University of California Los Angeles, University of Connecticut, University of South Florida, Lund University, Umeå University, Yale University), наукового досвіду самих викладачів (закордонних стажувань, наукових досліджень, проведених опитувань та їх результатів, прохань/побажань здобувачів). Також на зустрічі з НПП було зазначено, що ЗВО проводить моніторинг щодо задоволеності студентів навчальними курсами, за результатами якого вносяться зміни до ОНП та Силабуси та ТРП. Окремі НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у соціології. Про це свідчить той факт, що у змісті Силабусів та ТРП які Гарант надала на запит ЕГ переліки літератури частково оновлені, містять актуальні джерела, в тому числі англійською мовою; переліки літератури за окремими ОК містять статті та ін. праці за проблематикою цих ОК, авторами яких є НПП, які їх забезпечують (С. Оксамитна, В. Паніотто, О. Пугачова, А. Плешкановська). Проте деяка частка Силабусів та ТРП потребує доопрацювання джерельної бази, адже серед джерел не представлені ті, що містять актуальні дані (соціологічних досліджень, моніторингові громадської думки, підручників тощо) та присутні російські джерела.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження за освітньою програмою пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО, яка обґрунтована у стратегії розвитку НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/14-stratehiia-rozvytku-naukma-na-2015-2025-r-r). При формуванні ОНП враховано досвід викладання подібних освітніх програм в ЗВО інших країн, зокрема в Університетом Глазго, Університету Ленду, університету Турку, Університету Тарту, Ягелонським Університетом, Університетом Корвінус тощо. НПП ОНП «Соціологія» регулярно підвищують кваліфікацію та проходять стажування у ЗВО інших країн (Черниш Т. – Швейцарський інститут тропічного і громадського здоров'я; Костюченко Т. – Університет Індіани в Блумінгтоні). Кафедра соціології НаУКМА є учасником програм обмінів та навчальних консорціумів у рамках проектів ERASMUS+ Європейської комісії, що дає можливість публікувати результати власних досліджень та будувати наукову співпрацю. Також НПП кафедри активно публікують статті які внесені в міжнародні наукометричні бази, зокрема, Scopus та Web of Science (<https://library.ukma.edu.ua/korystuvachu/doslidnyku/21-korystuvachu/doslidnyku/421-publikatsii?start=1>) Щодо залучення здобувачів вищої освіти до міжнародних проєктів, то студенти ОНП «Соціологія» долучаються до подібних проєктів (зокрема, Канадсько-український проєкт «Developing the Global Academy: Piloting a Network-based Model of Research during War» прийняли участь Едем Галімов та Гліб Кузьменко; Проєкт «LION. Digital Learning EnvIrONments» (дод. докази). Також студенти кафедри соціології активно публікують наукові доробки разом з викладачами (дод. докази). Міжнародний відділ (<https://dfc.ukma.edu.ua>) забезпечує централізовану організацію закордонних стажувань НПП та міжнародної академічної мобільності студентів, що було відзначено на зустрічі з НПП. Нормативні сторони навчання та наукових досліджень у напрямку інтернаціоналізації діяльності ЗВО висвітлені у Положенні про порядок участі у програмах внутрішньої і міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/19-mizhnarodna-diialnist).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Функціонування Віртуального навчального середовища НаУКМА, яке сприяє поінформованості здобувачів вищої освіти щодо ОНП загалом і НД зокрема. 2. Дієва практична спрямованість ОНП «Соціологія»: участь здобувачів в міжнародних проєктах, викладання на ОНП професіоналів-практиків, отримання здобувачами досвіду під час спільної діяльності з фахівцями-практиками, забезпечення навчання через дослідження (аналіз кейсів, підготовка проєктів), наявність наукових публікацій у здобувачів, потужний склад роботодавців (які є викладачами кафедри) тощо. 3. Доступність, відкритість і зрозумілість інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, щорічне оновлення змісту освітньої програми (акцент саме на практичній складовій, що дає перевагу випускникам ОНП на ринку праці) та окремих освітніх компонент.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатньо оновлені переліки рекомендованих джерел у Силабусах та Тематичних робочих планах НД в частині мови джерела та актуальних посилань. Також присутність російських джерел в переліку рекомендованої літератури. Рекомендуємо при щорічному перегляді Силабусів та ТРП звертати увагу на зміст оновлення джерельної бази.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

З урахуванням зазначених сильних сторін та позитивних практик, ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП «Соціологія» критерію 4. Підкреслимо, що подальша практика не оновлення джерельної бази робочих програм може призвести до погіршення якості організації та реалізації ОП за цим критерієм. Аналіз підкритеріїв та їх змісту дав змогу зазначити що: підкритерій 4.1 частково відповідає вимогам, оскільки недостатньо оновлені переліки рекомендованих джерел у Силабусах та Тематичних робочих планах НД в частині мови джерела та актуальних посилань, також присутність російських джерел в переліку рекомендованої літератури; підкритерій 4.2 частково відповідає вимогам, оскільки тематичні робочі плани, які були надані ЕГ оформлені за різними шаблонами; підкритерій 4.3 повністю відповідає вимогам, оскільки НаУКМА забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП (міжнародні проєкти, викладання на ОНП професіоналів-практиків тощо); підкритерій 4.4 повністю відповідає вимогам, оскільки зміст Силабусів та ТРП оновлений у своїй більшості; підкритерій 4.5 повністю відповідає вимогам, оскільки навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності НаУКМА.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти прописані у силабусах навчальних дисциплін, які доступні всім учасникам освітнього процесу на платформі DistEdu (<https://distedu.ukma.edu.ua>) за спеціальним доступом. Ознайомлення з робочими програмами підтвердило валідність форм контрольних заходів. Серед форм контрольних заходів у межах навчальних дисциплін застосовуються участь в обговореннях під час занять, виконання власних проєктних робіт та їхня презентація, написання есеїв, групові творчі завдання тощо. Під час зустрічі з академічним персоналом викладачі зазначали, що після впровадження дистанційного формату освіти форми контрольних заходів фактично не змінилися, що свідчить про високий ступінь адаптивності освітнього процесу ОНП та якість застосовуваних форм контролю. Наведені форми контрольних заходів відповідають цілям досягнення результатів навчання, зокрема для опанування прикладних дисциплін, пов'язаних із опануванням вибіркових методів або ж кількісних методів дослідження застосовуються контрольні роботи, тоді ж як для більш теоретичних дисциплін існує практика застосування творчого елемента в оцінюванні, зокрема мова йдеться про індивідуальні/групові творчі завдання, письмові авторські роботи тощо. Здобувачі під час зустрічі не висловлювали будь-яких труднощів, пов'язаних із розумінням та сприйняттям форм контрольних заходів навчальних дисциплін, втім у той же час здобувачі висловлювали побажання щодо інтеграції контрольних форм різних навчальних дисциплін задля зменшення загального навантаження студентства, оскільки останні під час зустрічі висловлювали скарги на надмірність навчального навантаження, зокрема було запропоновано в межах кооперації викладачів різних дисциплін формувати комплексні форми контрольних заходів, які дозволитимуть перевірити знання здобувачів відразу з декількох навчальних дисциплін. Також щосеместру проводиться опитування здобувачів освіти щодо задоволеності навчальною дисципліною, куди, яке проводиться Центром забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://qa.ukma.edu.ua/>). Організація контролю якості знань прописана в Положенні «Про організацію освітнього процесу в НаУКМА» (Наказ №300 від 14.06.2021) та в Положенні «Про критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в НаУКМА» (Наказ № 643 від 29.12.21). Про графіки складання іспитів та заліків здобувачі інформуються не менше, ніж за місяць до початку семестрового контролю. Всі зареєстровані на платформі DistEdu здобувачі мають доступ до цієї інформації.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно з умовами Положення про кваліфікаційну/магістерську роботу а НаУКМА (Наказ № 95 від 02.03.2020), атестація здобувачів другого рівня вищої освіти відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Форма атестації здобувачів відповідає вимогам стандарту вищої освіти. Усі кваліфікаційні роботи перед захистом перевіряються на плагіат за допомогою сервісу онлайн-пошуку плагіату Unicheck (договір із ТОВ «Антиплагіат» від 15.04.2019). Перевірка магістерських робіт здобувачів ОНП регламентується Положенням «Про заходи стосовно перевірки курсових та кваліфікаційних (випускових) робіт бакалаврів та магістрів на дотримання вимог академічної доброчесності» (Наказ №108 від 16.03.2020р.) <https://bit.ly/3ucjB4o> . Під час зустрічі з академічним персоналом було підтверджено застосування та наявність практик перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів описана у силабусах навчальних дисциплін ОНП та доступна всім учасникам освітнього процесу. В закладі вищої освіти процедуру проведення контрольних заходів регулює низка нормативних документів, зокрема Положення «Про організацію освітнього процесу в НаУКМА», Положення «Про критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в НаУКМА», Положення «Про рейтингову систему оцінювання знань в НаУКМА», Положення «Про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА» та «Про заходи стосовно перевірки курсових та кваліфікаційних (випускових) робіт бакалаврів та магістрів на дотримання вимог академічної доброчесності». Правила складання контрольних заходів несуть чіткий, доступний та зрозумілий характер, зокрема критерії оцінювання робіт здобувачів прописані чітко та структуровано. У разі виникнення конфліктної ситуації та незгоди здобувача з результатами оцінювання запроваджена практика створення спеціальної комісії, у присутності якої відбувається повторна екзаменація, що забезпечує об'єктивність оцінювання. Також для забезпечення об'єктивності екзаменаторів запроваджена практика запрошення до екзаменаційної комісії зовнішнього голови з науково-педагогічних працівників інших ЗВО або наукових установ, які готують фахівців за такою ж спеціальністю. Також в університеті існує Комітет з питань етики, який залучають до розгляду конфліктних ситуацій. На зустрічі гарантка ОНП розповіла про кейс оскарження результатів оцінки магістерських тез колишньою студенткою О.

Шевченко та підтвердила створення і залучення до вирішення ситуації роботи спеціальної комісії для перегляду результатів оцінювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В університеті діє низка документів, які регулюють політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності. Зокрема діє Положення «Про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА», Положення «Про заходи стосовно перевірки курсових та кваліфікаційних робіт магістрів на дотримання вимог академічної доброчесності» та Кодекс етики НаУКМА. В університеті зокрема існує процедура впродовж 2-х місяців після зарахування здобувача складання ним присяги про дотримання правил академічної доброчесності, зокрема наявність та функціонування цієї процедури під час зустрічі підтвердили викладачі ОНП. У Положенні «Про академічну доброчесність» зокрема прописаний порядок підписання присяги та детально описана процедура дотримання академічної доброчесності студентами при виконанні завдань поточного та підсумкового контролю. Також в університеті та на кафедрі соціології діє зокрема система перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат за допомогою сервісу онлайн-пошуку плагіату Unicheck. Всі роботи підлягають обов'язковій перевірці на плагіат, визначені чіткі правила наявності запозичень у письмовій кваліфікаційній роботі. Однією з форм реакції на прояви академічної недоброчесності є практика повторного прослуховування курсу, в межах якого було зафіксовано прояв недоброчесності. В цілому учасники освітнього процесу дотримуються певного консенсусу з приводу академічної доброчесності як засадничої цінності освітнього процесу в університеті. З розмови з гаранткою ОНП та викладацьким складом зрозуміло, що сприяння дотримання академічної доброчесності в освітньому процесі носить систематичний характер. Окрім перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат, значна увага приділяється запобіганню академічної недоброчесності, зокрема списування під час виконання поточних та підсумкових робіт в межах навчальних дисциплін. Зважаючи на характер дистанційного формату навчання, за умови якого контроль дотримання здобувачами правил академічної доброчесності може ставати більш проблематичним, викладачі застосовують широкий спектр заходів, спрямованих на унеможливлення списування у процесі дистанційного навчання. Зокрема під час розмов викладачі та здобувачі згадували про формування контрольних завдань та запитань таким чином, аби ці завдання потребували комплексної творчої відповіді. Значна частина навчальних дисциплін передбачає саме творчі завдання в якості контрольних заходів. Окрім цього, здобувачі згадували про формулювання запитань іспитів комплексним способом, який унеможливорює швидкий та спрощений пошук цієї інформації в допоміжних матеріалах. За інформацією, поданою у звіті про самооцінювання, фактів порушення академічної доброчесності на ОНП не було зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Застосування творчих завдань та проектних робіт в якості форм контрольних заходів для більшості навчальних дисциплін (виняток – дисципліни, де застосування подібного підходу неможливе через специфіку предмету вивчення на кшталт дисципліни «Поглиблені кількісні методи в соціальних дослідженнях», де студенти вчать працювати з програмним середовищем R). Цей підхід максимально унеможливорює прояви академічної недоброчесності, оскільки передбачає унікальність кожної виконаної роботи. 2. Позиціонування академічної доброчесності як принципової моральної цінності та ключового елементу внутрішньої культури університету. Цей підхід зокрема пропонує боротися не з наслідками проявів академічної недоброчесності, а з причинами їх виникнення. Здобувачів систематично інформують про переваги академічної доброчесності, таким чином випрацьовуючи необхідне ставлення до цього явища.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендується обговорити перспективи розробки комплексних форм контрольних заходів для можливості перевірки знань студентства відразу з декількох навчальних дисциплін задля зменшення навчального навантаження здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група з огляду на зазначені сильні сторони та практики кафедри ухвалила рішення про відповідність ОНП «Соціологія» Критерію 5. Хоча фактично всі підкритерії відповідають стандартам на високому рівні, ЕГ має рекомендацію щодо покращення освітнього процесу за даним критерієм, зокрема варто звернути увагу на Підкритерій 4.1. у контексті розвитку формату проведення контрольних заходів задля формування оптимального навчального навантаження студентства. Решта підкритеріїв добре відповідають стандартам, втім не містять елементу унікальності та інноваційності.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

З-поміж 14 НПП, задіяних до реалізації ОНП на постійній основі, є: 2 доктори наук, професори, 9 кандидатів наук (з них 8 доцентів), 2 доктора філософії (з них 1 доцент), 1 без наукового ступеню і вченого звання. Професійна кваліфікація НПП, які залучені до реалізації ОНП, відповідає заявленим цілям і ПРН. Усі НПП мають стаж науково-педагогічної роботи понад два роки та відповідну спеціальності кваліфікацію. Академічна кваліфікація НПП є також відповідною для залучених до реалізації ОП викладачів. Проте за даними таблиці 2 ВСО та дод. доказами з-поміж різних видів і результатів професійної діяльності деякі викладачі не проходили навчання за програмою довгострокового підвищення кваліфікації (В. Паніотто, С. Оксамитна, М. Винницький, Швидка І.О., Демидович О.М.), його відсутність впливає на якість викладання НД. Також, у окремих викладачів у списку публікацій, відповідних НД, позицій або недостатньо, або вони є тезами доповідей, або вони є застарілими (Китаєва С.О., Бондар В.С., Швидка І.О., Демидович О.М.). На зустрічах адміністрація і викладачі університету підтвердили, що дотримання НПП чинних ліцензійних вимог в частині академічної та/або професійної кваліфікації викладачів є пріоритетними у кадровій політиці ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Проведення конкурсного відбору НПП здійснюється відповідно до Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/24-kadrove-zabezpechennia-ta-pidvyshchennia-kvalifikatsii-i-vakansii). Процедура конкурсного відбору в ЗВО є прозорою та відкритою, викладачі знають зміст та умови діючого в університеті Положення. ЗВО здійснює підбір кадрів у відповідності до вимог внутрішнього документу. На зустрічі з адміністративним персоналом керівниця відділу кадрів зазначила, що термін трудового договору залежить від відповідності претендента ліцензійним умовам (від 4 до 7 пунктів – контракт до 5 років; від 7 пунктів – контракт 5 років). Також, НПП на зустрічі з ЕГ підтвердили свою обізнаність щодо процедури конкурсного добору на посади на всіх етапах проведення. Вважають умови конкурсу справедливими.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Потенційні роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу як керівники та/або представники баз практик, на яких здобувачі ОНП «Соціологія» проходять практику та у подальшому працевлаштовуються або вступають до аспірантури. Представники роботодавців (В. Паніотто, Dr. Ilke Dagli Hustings, Dr. Kateryna Ivashchenko-Stadnik) залучаються до процедур регулярного перегляду і оновлення ОП, надаючи рецензії із зазначенням позитивних сторін та рекомендацій. Також, на запит ЕГ було надано перелік зауважень та рекомендацій представників роботодавців щодо цієї ОНП, над якими працює робоча група та Гарант. Представники роботодавців також працюють на ОНП та забезпечують викладання ОК: В. Паніотто – Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології; Т. Черниш – керівник київського офісу Україно-швейцарського проекту «Розвиток медичної освіти»; О. Злобіна – зав. відділом соціальної психології Інституту соціології НАН України; Зі спілкування зі здобувачами, НПП та роботодавцями було з'ясовано, що останні тісно співпрацюють з випусковою кафедрою з проведення соціологічних та інших досліджень (навели чисельні приклади такої співпраці).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На зустрічах з роботодавцями та здобувачами було зазначено, що ЗВО залучає до аудиторних занять «професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців», а саме: О. Михайленко-Блайон (професор з-за кордону), О. Злобіна (Інститут соціології НАН України), В. Паніотто, О. Горбачик (Київський міжнародний інституту

соціології), Т. Черниш, І. Волосевич (Україно-швейцарський проект «Розвиток медичної освіти»); А. Грушецький (Київський міжнародний інститут соціології); Т. Саніна (консультантка благодійних організацій); А. Білецький (експерт з антикорупційної діяльності); Я. Юрчишин (депутат партії «ГОЛОС»). На зустрічі з роботодавцями вони поділилися досвідом аудиторного спілкування зі студентами; студенти, зі свого боку, підтвердили наявність такої практики в університеті.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процедури підвищення кваліфікації регулюються Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних і педагогічних працівників (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/24-kadrove-zabezpechennia-ta-pidvyshchennia-kvalifikatsii-i-vakansii). Викладачі зобов'язані проходити стажування, підвищувати кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років, проте вони вільні самостійно обирати форми та місце підвищення кваліфікації. На базі Центру з забезпечення якості освіти проводиться Щорічна Конференція викладацької майстерності для викладачів НаУКМА, де кожен викладач може перейняти досвід колег та поділитись своїм. Базовий курс професійної майстерності викладачів НаУКМА на якому викладач має нагоду дізнатися про систему оцінювання, специфіку написання силабусу та РТП, опанувати інтерактивні методи викладання, удосконалити електронний супровід свого курсу на платформі DistEdu. Курси на базі університету є безкоштовними для працівників. Також, функціонує спільний проєкт НаУКМА та Університету Торонто (Канада) «Developing the Global Academy: Piloting a Networkbased Model of Research during War» (координатор від НаУКМА – М. Винницький), на якому залучені викладачі можуть перейняти досвід закордонних колег. На зустрічах ЕГ з керівниками структурних підрозділів та НПП було з'ясовано, що ЗВО підтримує будь-які ініціативи НПП з підвищення кваліфікації, під час стажувань та проходження курсів з підвищення кваліфікації.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Призначення різних форм матеріального заохочення НПП передбачене Положенням про преміювання співробітників НаУКМА (<https://www.slideshare.net/naukmalibrary/ss-60685207/>). ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через: Профі+, Школу професійного розвитку викладачів при НаУКМА, тематичні форуми та конференції. Також, для заохочення викладачів ЗВО проводить: конкурс Викладач року (Т. Марценюк), преміювання науково-педагогічних співробітників НаУКМА за публікації у міжнародних виданнях (К. Мальцева, Т. Черниш), міжнародна мобільність до іноземних університетів (Т. Костюченко, Т. Марценюк, А. Осипчук), гранти на написання монографій та проведення наукових досліджень за підтримки Благодійного Фонду «Повір у себе» (К. Мальцева, Т. Черниш). Слід зазначити, що система мотивації розвитку викладацької майстерності НПП є функціональною та реально діючою. На зустрічі НПП підтвердили, що отримували премії за опублікування статей, які індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. У своїй більшості склад групи забезпечення ОНП (доктори та кандидати наук), які є спеціалістами в галузі тих ОК, які вони забезпечують; беруть активну участь у підвищеннях кваліфікації та стажуваннях (як внутрішньо-університетських, так і зовнішніх, в тому числі й міжнародних), мають публікаційну активність (зокрема Scopus та Web of Science). 2. НПП які забезпечують викладання на ОНП у своїй більшості є професіоналами-практиками, та спеціалізуються на організації та проведенні різноманітних досліджень, що посилює практичну складову даної ОНП. 3. Реально діюча система преміювання НПП (преміювання за публікації у базах Scopus та Web of Science). 4. Налагоджена співпраця з закордонними університетами (зокрема, Університет Торонто та Університет Гіссена), що посилює міжнародну мобільність як НПП, так і здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Академічна кваліфікація окремих викладачів, які задіяні на даній ОНП «Соціологія», потребує певної доробки в питанні відповідних стажувань, підвищення кваліфікацій та/або наявних публікацій; рекомендуємо запровадити на ОП популяризацію питань стажування та/або публікацій серед НПП; налагодити моніторинг цього питання щорічно (наприклад, на початку навчального року) задля розуміння щодо відповідності НПП ліцензійних вимог.

Рівень відповідності Критерію 6.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому практика реалізації освітньої програми відповідає Критерію 6, є один недолік, який наразі не впливає суттєво на якість реалізації освітнього процесу за даною ОП, проте потребує усунення, оскільки у подальшому може скласти сприятливі умови для поступового погіршення якості освіти. Аналіз підкритеріїв та їх змісту дав змогу зазначити, що: підкритерій 6.1 частково відповідає вимогам, оскільки академічна кваліфікація окремих викладачів, які задіяні на даній ОНП «Соціологія», потребує певної доробки в питанні відповідних стажувань, підвищення кваліфікацій та/або наявних публікацій; підкритерій 6.2 повністю відповідає вимогам, оскільки процедура добору НПП є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми, НПП обізнані щодо її механізму; підкритерій 6.3 повністю відповідає вимогам, оскільки роботодавці залучені до освітнього процесу (В. Паніотто, Т. Черниш, О. Злобіна); підкритерій 6.4 повністю відповідає вимогам, оскільки професіонали-практики залучені до аудиторних занять (О. Михайленко-Блайон, В. Паніотто, О. Горбачик, Т. Черниш, І. Волосевич, А. Грушецький, Т. Саніна, Я. Юрчишин); підкритерій 6.5 повністю відповідає вимогам, оскільки НаУКМА сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми та через співпрацю з іншими організаціями; підкритерій 6.5 повністю відповідає вимогам, оскільки НаУКМА стимулює розвиток викладацької майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази університету підтвердив наявність ресурсів, необхідних для досягнення програмних результатів та цілей, визначених освітньою програмою. В університеті наявна достатня кількість приміщень та обладнання для забезпечення відтворення освітнього процесу в режимі дистанційного навчання. Також для забезпечення освітнього процесу в розпорядженні кафедри є комп'ютерний клас на 10 місць з усім необхідним програмним забезпеченням. Втім під час огляду не вдалося оглянути репертуар фахової соціологічної літератури, представлений в бібліотеці. В університеті існує добре налагоджена система надання послуг бібліотеки, зокрема під час огляду було продемонстровано можливості користування послугами бібліотеки в режимі дистанційного навчання. Здобувачам надається доступ до переважної більшості необхідної літератури, засвоєння якої передбачається програмою навчальних дисциплін. Окрім того, вартий уваги розділ «Читанка» на сайті кафедри, де зібраний доступ до переліку основної фахової літератури, зокрема тут представлені праці академічного персоналу ОНП. Система комунікації університету базується на програмному забезпеченні Microsoft 365, доступ до якого кожен здобувач отримує через створення персонального акаунту в системі. Окрім цього, дистанційне навчання забезпечується за допомогою платформи DistEdu, де розміщена вся необхідна інформація про складові освітнього процесу. Під час зустрічі гарантка ОНП підтвердила наявність планів кафедри на закупівлю ліцензованого пакету програмного забезпечення для якісного аналізу даних Atlas.ti, втім через обставини, пов'язані з війною, процес закупівлі довелося відкласти. Також студенти даної ОП мають можливість отримати ліжкомісце в одному з гуртожитків університету. На даний момент серед здобувачів даної ОНП ніхто не проживає в гуртожитку.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час розмови зі студентами та викладачами підтверджено наявність безкоштовного доступу до необхідної інфраструктури на інформаційних ресурсів, необхідних для навчання за даною освітньою програмою.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Система освітнього середовища університету забезпечує можливість отримання всіх базових для продуктивного навчання та відтворення життєдіяльності студентства послуг. В університеті працює Центр соціально-психологічної адаптації, який надає послуги психолога. Наразі формат надання послуг підлаштували під формат дистанційного навчання і консультацію психолога можна отримати онлайн. Також в університеті є штатна медична частина, яка надає постійний доступ до отримання медичної допомоги. Окрім цього, в університеті добре розвинута система студентських організацій, зокрема під час розмови зі здобувачами та викладачами неодноразово згадувалися Бадді НАУКМА – студенти, які консультують новачків-першокурсників з приводу всіх актуальних запитань та допомагають їм адаптуватися до освітнього середовища університету. ЗВО не зміг надати результати попереднього обстеження навчальних корпусів і гуртожитків, де навчаються і проживають здобувачі ОНП, тому повноцінно

оцінити безпечність освітнього середовища у сферах техногенної та пожежної безпеки не вдалося. Втім під час огляду було підтверджено наявність відеокамер на території університету.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Університет надає здобувачам освітню підтримку через покращення мотивації студентів до навчання. Здобувачі під час розмови підтвердили присутність у комунікації з викладачами постійного інформаційного супроводу щодо наукових можливостей студентства, зокрема викладачі пропонують здобувачам публікувати тези в журналі «Наукові записки», також здобувачам надається інформаційна підтримка щодо можливості участі в різноманітних наукових конференціях та можливості публікації в інших фахових виданнях. Організаційна підтримка студентства забезпечується шляхом впровадження налагодженої системи дистанційного навчання через спеціалізовану платформу DistEdu та надання корпоративного доступу до основного програмного середовища, необхідного для виконання більшості завдань, передбачених програмами навчальних дисциплін (пакет Microsoft 365). Окрім того, викладачі та здобувачі під час розмови зазначили наявність практики надання студентам доступу до рекомендованої літератури, передбаченої силабусами дисциплін. Окрім цього, в університеті існує добре розвинута система академічної мобільності здобувачів. Останні підтвердили поінформованість у можливостях залучення до подібних ініціатив, підтвердженням цього є факт участі значної кількості здобувачів у численних процесах обміну та стажувань в закордонних партнерських університетах. Інформаційна підтримка забезпечується переважно через розсилку на корпоративну електронну пошту студентства та платформу дистанційного навчання DistEdu. Під час огляду матеріально-технічної бази вдалося оглянути інтерфейс платформи, який забезпечений всім необхідним функціоналом для повноцінного інформування студентства про процеси та зміни в освітньому процесі за даною ОНП. Консультативна підтримка здійснюється через викладачів у межах студентських консультацій, зокрема здобувачі під час зустрічі підтверджували наявність подібного інформаційного супроводу в сфері наукової діяльності. Окрім цього, в університеті діє низка підрозділів, які допомагають доносити необхідну інформацію до здобувачів вчасно та повною мірою, наприклад, Відділ міжнародного співробітництва НаУКМА, Центр кар'єри та працевлаштування випускників НаУКМА, Відділ по роботі з випускниками НаУКМА тощо. Соціальна підтримка здобувачів реалізується через надання права можливості проживання в студентських гуртожитках та користування соціальною інфраструктурою університету (медчастина, спортивна база, їдальня, кафетерії тощо). Процес соціальних виплат, що регулюється «Порядком використання коштів, передбачених для надання матеріальної допомоги та заохочення і аспірантам НаУКМА» наразі припинений на час війни.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Соціальна та психологічна підтримка осіб з особливими освітніми потребами реалізована задовільно – цьому зокрема сприяють штатні психологи Центр соціально-психологічної адаптації. В університеті розроблена система заходів щодо забезпечення доступу до навчальних закладів освіти людей з особливими освітніми проблемами, зокрема існує Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, навчальні корпуси обладнані пандусами. Окрім цього, у Відомостях про самооцінювання вказується на проведення попереднього обстеження навчальних корпусів № 3,4,6, КМЦ та гуртожитку по вул. М. Цветаєвої, 14б та проведення експлуатаційного обстеження ліфтів гуртожитку. На даній ОНП не навчалися здобувачі з особливими освітніми потребами, тому випадків створення відповідних умов для забезпечення освітнього процесу за даною ОНП не було.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій регламентуються Положенням «Політика попередження і боротьби з сексуальними домаганнями у НаУКМА» та Положенням «Про академічну доброчесність здобувачів освіти в НаУКМА». Всі документи знаходяться у вільному доступі на сайті університету. Практики виникнення подібних конфліктних ситуацій, які б базувалися на фактах сексуальних домагань, дискримінації або корупції тощо на даній ОНП не фіксувалися. Наразі кафедра не має досвіду участі у вирішенні конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Достатня для повноцінного відтворення освітнього процесу за даною ОНП матеріально-технічна база університету – в освітньому процесі університету імplementована якісна система дистанційного навчання, наявність доступу до ліцензованого Microsoft 365 забезпечує доступ усіх здобувачів до основного програмного забезпечення, яке зазвичай

застосовується в навчальному процесі на кшталт Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Powerpoint, зокрема особливо затребуваними це ПО стає в ситуації дистанційного навчання. Окрім цього, кафедра має плани на закупівлю Atlas.ti, тож з огляду на запит частини студентства на формування більшого акценту на вивченні якісних методів, закупівля ліцензованого пакету стала би гарним кроком для формування та посилення бази вивчення якісних методів на кафедрі, рекомендується довести справу до кінця і втілити ідею в реальність 2. Розвинута мережа студентської спільноти формує славнозвісний «Дух Могилянки», про який, зокрема, згадували й респонденти в опитуваннях щодо якості навчального процесу. Формування подібного рівня особистісної залученості студентства до життя університету забезпечує наявність міцного колективу та згуртованої спільноти, що в цілому позитивно впливає на якість освітнього процесу та на внутрішню якість університету загалом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендується впровадити практику публічної публікації результатів опитувань здобувачів, що стосуються інших аспектів освітнього життя, не пов'язаних із якістю освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Практика реалізації освітньої програми загалом відповідає Критерію 7, є несуттєві прогалини, які можна усунути протягом року. Університет під час акредитаційної експертизи не надав результати опитувань, пов'язаних із різними сферами життєдіяльності та відтворення освітнього процесу (окрім опитувань щодо якості вищої освіти), результатів цих опитувань також немає у вільному доступі для ознайомлення всіх зацікавлених сторін. Відповідно, може виникнути прогалина у врахуванні думки студентства як стейкхолдерів в цих питаннях.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження та реалізації ОНП регулюється наступними документами: Методичні рекомендації з розроблення освітніх/освітньо-наукових програм I-III рівнів вищої освіти, Положення «Про організацію освітнього процесу у НаУКМА», Положення «Про гарантa освітньої/освітньо-наукової програм у НаУКМА» (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu). Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП складається з таких аспектів: Рішення про створення ОНП у межах ліцензованої спеціальності ухвалює Вчена рада НаУКМА на підставі рішення вченої ради факультету. Завідувач кафедри створює робочу групу з розробки ОНП і призначає її керівника. До складу робочої групи залучаються НПП, провідні фахівці з галузі та роботодавці. В основу змін ОНП враховуються зміни у нормативних документах, результати моніторингу (зміни стандарту, зміни в навантаженні, зміни на ринку праці тощо). Перегляд ОНП 2020 р. був зумовлений відповідно до вимог стандарту вищої освіти України та впровадження дистанційних технологій у освітній процес.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Впродовж останніх років обговорення щодо ОНП «Соціологія» відбувалися на засіданнях кафедри із залученням НПП, студентів та роботодавців (останній витяг із протоколу засідань кафедри: № 15 від 09.11.2022 р.). На зустрічі з Гарантом ОНП було зазначено, що інформацію щодо поліпшення ОНП збирають під час опитувань та в усній формі від всіх учасників освітнього процесу. Пропозиції, які були прийняті за результатами обговорень студентів (дод. докази), мали позитивний характер, а саме: 1) студенти МП прагнуть мати більше практичних курсів та практики аналізу даних; 2) бути більше залученими у різні форми емпіричної роботи; 3) отримувати більше інформації про проектну роботу; 4) мати більше інтелектуальних викликів під час навчання і кращу комунікацію на кафедрі. На кафедрі налагоджена хороша комунікація між викладачами і студентами та панує доволі дружня атмосфера. Відповідно до Положення про студентське самоврядування НаУКМА (http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8536/NPA_StudSamovr_25_Jan_16.pdf)

sequence=1&isAllowed=y) органи студентського самоврядування можуть вносити пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу, вносити пропозиції щодо навчальних програм та інше. Проте, представники студентського самоврядування під час зустрічі зазначили, що вони не залучаються до удосконалення ОНП та не обізнані щодо процедури перегляду та моніторингу ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці під час зустрічі зазначили про тісну та тривалу співпрацю в рамках реалізації даної ОНП, оскільки основна частина роботодавців є викладачами кафедри. Було зазначено у додаткових доказах, що Г.Черниш (Україно-швейцарський проект «Розвиток медичної освіти») була ініціатором зміни кафедрального сайту на новий (<https://sociology.ukma.edu.ua>), розробки ініціативною групою студентів та випускників кафедри під її орудою кафедральної сторінки на порталі Instagram (https://www.instagram.com/kma_sociology/) влітку 2022 р. та загального покращення системи комунікації з студентством на кафедрі. О. Злобіна (Інститут соціології НАН України) популяризує публікаційну діяльність серед студентів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Центр кар'єри та працевлаштування студентів і випускників (https://m.facebook.com/JCCofNaUKMA?_rdr) допомагає з пошуком роботи, з адаптацією до сучасних вимог ринку праці та формуванню тісної співпраці з бізнесом. Також ЗВО відслідковує кар'єрний шлях свої випускників (<https://alumni.ukma.edu.ua/>). На зустрічі з випускниками було з'ясовано що основна частка випускників факультету працюють за фахом: Едем Галімов (випуск 2022 р.) – міжнародна компанія NielsenIQ; Максим Яшник (випуск 2022 р.) – Київський міжнародний інститут соціології; Михайло Дубас (випуск 2020 р) – працює в сфері UX RESEARCH; Павло Середа (випуск 2021 р.) – Міжнародна дослідницька організація «Центр сталого миру та демократичного розвитку». Випускники на зустрічі відзначили, що кафедра після випуску цікавилася їхнім кар'єрним шляхом (розсилка опитування на пошту). Також, на зустрічі з роботодавцями було зазначено, що значна частка викладацького складу це випускники факультету.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедура є прописаною та закріпленою у Положенні про внутрішнє забезпечення якості вищої освіти НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iaкости-osvitnoi-diiialnosti-ta-iaкости-vyshchoi-osvity/71-normativni-dokumenty?start=5). Було зазначено, що Центром забезпечення якості освіти (який очолює викладач кафедри соціології М. Винницький) щосеместрово проводиться опитування щодо задоволеності здобувачами вищої освіти самою ОНП. Звіти із зазначеного опитування були надані ЕГ в якості додаткових доказів. На зустрічі з Гарантом, було наведено приклад реагування на виявлення недоліків, у жовтні 2020 р. було проведено дослідження серед здобувачів кафедри, на якому виявлені наступні недоліки: 1) недостатньо практичних занять; 2) менше співпадіння з бакалаврськими курсами. Відповідно кафедра відреагувала на зазначені недоліки. За результатами зустрічей зі здобувачами освіти, НПП встановлено, що під час реалізації даної ОНП були встановлені факти виявлення недоліків та вчасне реагування на них. Всі учасники освітнього процесу обізнані з процедурою реагування на виявлення недоліків в реалізації ОНП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитація на кафедрі соціології відбулась 2018 р., було висунуто ряд зауважень, які кафедра частково виправила (збільшено кількість публікацій НПП у наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection; залучення НПП та студентів у програми академічної мобільності). Також, ЗВО має значний досвід проходження акредитацій за іншими ОП та ОНП, тому при оновленні цієї ОНП (2022 р.) Гарант брала до уваги пропозиції та зауваження колег. За результатами попередніх акредитацій, в ЗВО, були враховані наступні зміни: оптимізація веб-сайту; формування логічно послідовності переліку компонентів ОНП; розробки структурно-логічної схеми підготовки фахівців; формування матриці відповідностей ОК НП; оновлення змістовного наповнення РТП навчальних дисциплін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічному середовищі ЗВО панує культура якості освіти, яка регламентує розвиток внутрішнього забезпечення якості освіти. Вона має функціонування системи забезпечення якості, контролю та моніторингу внутрішніх показників освітньої діяльності (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/vchena-rada/komitety?tab=4>). Моніторинг якості освіти здійснює Центр із забезпечення якості освіти (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/quality-edu>), відповідальна особа проводить дослідження щодо задоволеності здобувачами навчальним процесом.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Плідні та системні стосунки зі стейкхолдерами. Стейкхолдери беруть системну участь в удосконаленні цієї ОНП, виступають базою практики здобувачів освіти та працевлаштовують їх (зокрема, КМІС).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Низький рівень обізнаності представників органів студентського самоврядування, що свідчить про не залученість їх до процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОНП. ЕГ рекомендує інформувати органи студентського самоврядування на початку кожного навчального року або щосеместрово про можливості залучення до оновлення та перегляду ОНП та ознайомлювати їх з нормативними документами ЗВО з цих питань. 2. Не оприлюднення результатів дослідження щодо якості вищої освіти, що унеможлиблює інформування здобувачів про реагування ЗВО на їх побажання. ЕГ рекомендує оприлюднювати результати опитувань по факту проведення на сайті НаУКМА (без висвітлювання особистих даних осіб, які були задіяні у дослідженні). 2. Не оприлюднення результатів дослідження щодо якості вищої освіти, що унеможлиблює інформування здобувачів про реагування ЗВО на їх побажання. ЕГ рекомендує оприлюднювати результати опитувань по факту проведення на сайті НаУКМА (без висвітлювання особистих даних осіб, які були задіяні у дослідженні).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В цілому практика реалізації освітньої програми відповідає Критерію 8, є декілька недоліків, які наразі не впливають суттєво на якість реалізації освітнього процесу за даною ОП, проте потребують усунення, оскільки у сукупності можуть скласти сприятливі умови для поступового погіршення якості освіти. Аналіз підкритеріїв та їх змісту дав змогу зазначити що: підкритерій 8.1 цілком відповідає вимогам, оскільки НаУКМА послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми; підкритерій 8.2 частково відповідає вимогам, оскільки є низький рівень обізнаності представників органів студентського самоврядування, що свідчить про не залученість їх до процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОНП; підкритерій 8.3 цілком відповідає вимогам, оскільки роботодавці (які є і НПП кафедри) залучені до перегляду ОНП; підкритерій 8.4 цілком відповідає вимогам, оскільки існує реальна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОНП; підкритерій 8.5 цілком відповідає вимогам, оскільки Гарант ОНП реагує на виявлені недоліки та працює над ними; підкритерій 8.6 цілком відповідає вимогам, оскільки у НаУКМА сформована культура якості.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті діє перелік нормативних документів, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, зокрема Статут НаУКМА, Кодекс етики НаУКМА, «Концепція професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА» та низка Положень: «Про організацію освітнього процесу у НаУКМА», «Правила внутрішнього розпорядку НаУКМА», «Про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА та «Про

внутрішнє забезпечення якості освіти НАУКМА. Всі документи розміщені на сайті університету та доступні всім зацікавленим особам.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Факт перевірки веб-сайту університету підтвердив, що проект ОП був оприлюднений до її затвердження з метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/30-rizne/32-oholoshennia/229-hromadske-obhovorennia-proiektiv-osvitnikh-program/399-rezultaty-obhovorennia?start=5)

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Документ з описом даної ОНП є у вільному доступі на сайті університету. Втім силабуси навчальних дисциплін доступні виключно учасникам освітнього процесу за спеціальним доступом на платформі DistEdu, тому не всі стейкхолдери можуть бути повноцінно поінформованими щодо змісту ОНП. Зокрема варто звернути увагу на аспект доступності робочих програм дисциплін для абітурієнтів. У розмові зі здобувачами та випускниками ОНП присутні розповідали про те, як вони обирали університет та магістерську програму для вступу, і декотрі з них наголошували на тому, що зміст ОНП, зокрема перелік та зміст навчальних дисциплін зіграв ключову роль у виборі ОНП «Соціологія» в Києво-Могилянській академії. Університет розміщує на сайті короткий опис навчальних дисциплін (анотації) ОНП, втім цього може бути недостатньо для формування максимально обґрунтованого та зваженого вибору абітурієнтів. Для більшої зручності навігації по веб-сайту університету рекомендується скомпонувати всю інформацію та всі матеріали стосовно конкретної ОНП в одному розділі (скажімо, ті ж результати обговорення освітніх програм розміщені у розділі «Документи НАУКМА», а не в розділі, пов'язаному з факультетом та кафедрою). Кафедра має свою окрему веб-сторінку (<https://sociology.ukma.edu.ua/>), втім зміст цього сайту має радше демонстративну, рекламну роль, оскільки містить переважно загальну інформацію про ОНП, тоді як ключова інформація та матеріали, що стосуються освітнього процесу за даною ОНП доступні всім студентам на платформі дистанційного навчання DistEdu, проте таким чином з поля доступності автоматично виключаються решта стейкхолдерів, які не є членами могилянської спільноти.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Наявність власної веб-сторінки кафедри соціології з необхідною загальною інформацією про зміст та наповнення ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність у вільному доступі силабусів дисциплін ускладнює доступ абітурієнтів як групи стейкхолдерів освітнього процесу за даною ОНП до повного обсягу інформації про ОНП. Рекомендується розглянути питання розміщення силабусів у вільному доступі, зважаючи на наявну в університеті дискусію щодо питання порушення авторських прав при розміщенні напрацювань викладачів у відкритих джерелах.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Загалом практика реалізації ОП відповідає Критерію 9. Несуттєві недоліки можна усунути в найкоротші терміни, зокрема мова йдеться про основний недолік Критерію 9, що стосується Підкритерію 9.3 (відсутність силабусів у

відкритому доступі та як наслідок неможливість залучення до ознайомлення декотрих стейкхолдерів зі змістом ОНП).

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Яремчук Сергій Степанович

Члени експертної групи

Стадник Альона Георгіївна

Гресь Катерина Володимирівна